

**Управління містобудування та архітектури
Ужгородської міської ради**

ПОГОДЖЕНО

_____ Боршовський О.І.

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

**«ДЕТАЛЬНИЙ ПЛАН ТЕРИТОРІЇ, ОБМЕЖЕНОЇ ВУЛИЦЯМИ
КЛИМЕНТА ТІМІРЯЗЄВА, ІЛЛІ БРОДЛАКОВИЧА, ІВАНА
ФОГАРАШЯ, ІВАНА СІЛЬВАЯ, АНДРІЯ БАЧИНСЬКОГО ТА
СТРІЛЬНИЧНОЮ».**

КНИГА 2

II. ЗВІТ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ

Директор

Несух М.М.

Виконав

Приходько Є.М.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО В УКРАЇНІ.....	3
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ СТАНУ НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ.	4
3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ	9
4. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЗАПРОЕКТОВАНИХ ОБЄКТІВ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ.....	17
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ТЕРИТОРІЇ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ	21
5.1. Оцінка відповідності Документу державного планування цілям програм державного та місцевого рівня, галузевих програм.....	21
5.2. Оцінка відповідності Генерального плану зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному рівні та шляхи їх врахування.	22
6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	23
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ ТЕРИТОРІЇ.....	24
8. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ.....	26
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ.....	26
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ.....	27
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНИХ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ	27
ВИСНОВКИ.....	28

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально- економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

Детальний план території розроблений на замовлення Управління містобудування та архітектури, згідно Рішення Ужгородської міської Ради «Про розроблення містобудівної документації».

В проєкті враховані основні рішення генерального плану м. Ужгорода, розробленого ДП «ДІПРОМІСТО» ім. Ю. М. Білоконя, рішення схеми функціонального зонування м. Ужгорода, розробленого ДП «ДІПРОМІСТО» ім. Ю. М. Білоконя.

В проєкті враховані рішення Схеми планування території Закарпатської області розробленої ДП «Український державний науково-дослідний інститут проєктування міст «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М. Білоконя» та затверджена рішенням сесії Закарпатської обласної ради від 17.05.2013 №731. Схема розроблена на розрахунковий період до 2031 року.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО В УКРАЇНІ.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015 р.), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» (ухвалено Верховною Радою України 21 грудня 2010 року). В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії. Зокрема, одним з показників цілі 4 Стратегії «Інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління» є показник «Частка державних, галузевих, регіональних та місцевих програм розвитку, які пройшли стратегічну екологічну оцінку – відсотків».

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був прийнятий Верховною Радою України 4 жовтня 2016 р., а 1 листопада Президент України надав пропозиції до законопроекту. 17 січня 2017 р. Верховна Рада України не підтримала доопрацювання законопроекту.

21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було повторно зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ СТАНУ НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ.

Загальні відомості

Закарпатська область розташована на південному заході України в межах західної частини Українських Карпат та частково у Закарпатській низовині. На півночі межує з Львівською, на сході з Івано-Франківською областями України. На півдні з Румунією, на південному заході з Угорщиною, на заході зі Словаччиною, на північному заході з Польщею. Обласний центр – Ужгород.

Ужгород розташований у передгір'ї Карпат по обидва береги річки Уж при виході її у північно-східну частину Дунайської низовини. Місто є адміністративним, освітнім, науковим і культурним центром Закарпатської області, на території якої проходять ділянки Державного кордону України з Польщею, Словаччиною, Угорщиною і Румунією. На півночі і північному сході Закарпаття межує з Львівською та Івано-Франківською областями

Населення

Населення Ужгорода багатонаціональне і нараховує близько 70-ти національностей, серед яких переважають українці, росіяни, угорці, а також словаки, цигани, чехи, євреї, німці, поляки, вірмени та ін. Всього в Ужгороді проживає 125,6 тис. чол. і місто є найменшим за чисельністю обласним центром України.

Таблиця 2.1. Чисельність населення (за оцінкою)

	Наявне населення		Постійне населення	
	на 1 вересня 2019 року	середня чисельність у січні-серпні 2019 року	на 1 вересня 2019 року	середня чисельність у січні-серпні 2019 року
Закарпатська область	1 254 505	1 255 653	1 251 672	1 252 820
м. Ужгород	115 059	114 978	113 499	113 418

Територія

Територія міста займає площу близько 40 км². Вона умовно поділена на 17 мікрорайонів, які носять історично сформовані назви: Боздош, Болотина, Вербник, Галагов, Горяни, Доманинці, Дравці, Кальварія, Минай, Підзамковий, Промисловий, Радванка, Станційний, Сторожниця, Цегольня, Червениця, Шахта.

Економічна діяльність

Ужгород є важливим економічним центром області, володіє розвинутою бізнес-інфраструктурою підтримки підприємництва. У місті зосереджено 4358 об'єктів господарювання (25,4 % загальної кількості об'єктів області). Розвинуте підприємництво. На 10 тис. населення в місті припадає 164 малих підприємства при середньому показнику по області та по Україні — 60 одиниць. Зареєстровано 9,6 тис. підприємців — фізичних осіб. Найбільша кількість суб'єктів підприємницької діяльності юридичних осіб здійснюють діяльність у торгівлі — 525 од, в промисловості — 453, у будівництві — 128, операціями з нерухомістю займаються 327, транспортні послуги надають 79 підприємств. У готельному та ресторанному бізнесі здійснюють діяльність 69 суб'єктів підприємницької діяльності. У банківській сфері послуги надають біля 30 банків.

Найбільшу питому вагу в загальному обсязі реалізованої продукції, робіт та послуг займає оптова і роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами та послуги з їх ремонту — 75,2 %, промисловість — 14,5 %, будівництво — 4,4 %, транспорт — 2, 3 % операції з нерухомістю — 1,5 %, готельний та ресторанний бізнес — 0,6 %, фінансова діяльність — 0,3 %. За три останні роки активізувалося іноземне інвестування. Надходження прямих іноземних інвестицій дозволили створити нові спільні підприємства, а на низці чинних провести модернізацію виробництва. За видами економічної діяльності найбільше інвестицій спрямовано у розвиток обробної промисловості (35,3 млн. \$), торгівлю і побут (8,8 млн. \$), готелі та ресторани (2,3 млн. \$) і будівництво (1,4 млн. \$). Інвестиційну діяльність в місті здійснюють інвестори з 28 іноземних держав.

Таблиця 2.2. Основні показники соціально-економічного розвитку Закарпатської області

	Фактично за січень-вересень 2019р.	Темпи зростання (зниження),%			
		Вересень 2019 р. до		Січень-вересень 2019р. до січня-вересня 2018р.	Довідково: Січень-вересень 2018р. до січня-вересня 2017р.
		Серпня 2019р.	Вересня 2018р.		
Кількість зареєстрованих безробітних на кінець періоду (за даними державної служби зайнятості), тис. осіб	4,6	100,1	93,3		
Середньомісячна заробітна плата одного працівника номінальна, грн	8 929	94,6	113,2	116,0	128,5
реальна, %		95,1	104,6	106,5	113,3
Заборгованість із виплати заробітної платиб - усього, млн.грн	3,7	95,8	65,3		225,2
Індекс споживчих цін		100,6	106,8	101,9	107,0
Обсяг реалізованої промислової продукції, млн.грн	16 474,4				
Індекс промислової продукції		108,9	69,3	91,0	105,3
Індекс сільськогосподарської продукції				96,8	102,2
Обсяг виробленої будівельної продукції, тис.грн	1 265 227				
Індекс будівельної продукції				132,9	82,4
Експорт товарів, млн.дол. США	1 012			90,0	123,0
Імпорт товарів, млн.дол. США	929,6			91,2	119,4
Сальдо (+, -)	+83,1				
Вантажооборот, млн.ткм	5 595,8	104,1	103,0	99,3	100,0
Пасажирооборот, млн.пас.км	3 984,0	100,3	176,7	146,0	116,5
Оборот роздрібної торгівлі, млн.грн	17 111,0	91,5	95,9	101,4	111,1

Місцезоналення та рельєф

Місто розташоване на висоті приблизно 120 м в передгір'ях Карпат на річці Уж (105км в межах України). Територія міста становить 41,56 км². Протяжність міста з півночі на південь — 12 км, зі сходу на захід — 5 км. Найвища точка Ужгорода — гора Велика Дайбовецька — 224 м. Площа зелених масивів і насаджень становить 1574 га, крім цього, Ужгород оточений лісами. Значну частину площі міста становить правобережна частина (Старе Місто), яка децю більша за

лівобережну. Береги річки Уж пов'язують 7 мостів: 4 пішохідно-транспортних 2 пішохідні та 1 залізничний.

Клімат

Клімат помірно-континентальний, з жарким літом і м'якою зимою. Значно впливає на клімат міста захищеність Карпатами від холодних вітрів з півночі.

Таблиця 2.3. Клімат Ужгороду

Показник	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	рік
Абсолютний максимум, °С	13,3	17,2	25,4	29,5	31,4	34,1	38,6	36,5	34,4	26,1	21,1	15,6	38,6
Середній максимум, °С	1,3	3,7	9,8	16,7	22,0	24,6	26,9	26,6	21,2	15,4	8,2	2,7	14,9
Середня температура, °С	-1,7	-0,1	5,0	11,0	16,1	18,8	20,9	20,3	15,5	10,3	4,7	-0,2	10,1
Середній мінімум, °С	-4,8	-3,7	0,6	5,5	10,4	13,1	15,0	14,5	10,3	5,7	1,4	-3	5,4
Абсолютний мінімум, °С	-3	-26,3	-17,5	-6,2	-0,9	1,5	5,4	4,4	-2,2	-9,3	-21,8	-27,7	-28,2
Норма опадів, мм	53	50	43	49	74	76	78	73	73	54	57	68	748

Водні ресурси

Водні ресурси області формуються за рахунок поверхневого стоку річок басейну ріки Тиса. Річки Закарпатської області в географічному плані розміщені і належать до басейну однієї з найбільших приток Дунаю – річки Тиса, яка є основною водною артерією області. Всі річки беруть свій початок у високогірній частині Карпат. Водний режим річок залежить від погоднокліматичних умов і тісно пов'язаний зі станом лісів Українських Карпат. Середній багаторічний стік, який формується в межах області, становить близько 7040 млн. м³ на рік. Разом з транзитним, що надходить з суміжних територій, поверхневий стік річок області становить, відповідно 13440 та 10780 млн. м³ за рік.

Всього в області протікає 9426 рік сумарною довжиною 19723 км. Загальна довжина 155-ти рік, кожна з яких довша 10-ти км, становить 3,43 тис. км. З них ріки Тиса, Боржава, Латориця та Уж мають довжину більше 100 км кожна. Загальна протяжність річки Тиса — 967 км, з них в межах України – 262 км. На території області вона приймає праві притоки: річки Косовська, Тересва, Тербля, Ріка, Боржава.

За даними інвентаризації штучних та природних водойм на території області наявні 698 водних об'єктів в тому числі — 9 водосховищ комплексного призначення, 645 ставків, 44 озера. Найбільшим є Синевирське озеро з площею близько 7 га, середньою глибиною 15-16 м. Воно розташоване на висоті 989 м над рівнем моря. Прогнозні ресурси питних підземних вод в області за даними Закарпатської геологорозвідувальної експедиції становлять 1,1093 млн. м³ /добу. В цілому цих ресурсів достатньо для задоволення потреб населення в питній воді, але вони розповсюджені дуже нерівномірно.

Середній рівень забезпечення населення області централізованим водопостачанням становить 32,2 %. В сільських населених пунктах централізоване водопостачання практично відсутнє. Їх водозабезпечення здійснюється переважно за рахунок побутових колодязів. Всього в області в різні роки пробурено біля 1300 експлуатаційних на питну воду свердловин.

У 2017 році основними водокористувачами області (450 суб'єктів) забрано із природних водних об'єктів 46,01 млн. м³ води (на 19,23 % більше, ніж за попередній рік) та скинуто всього 36,08 млн. м³ зворотних вод (на 6,34 % більше, ніж у 2016 р.). У 2017 р. показник використання свіжої води у всіх галузях становив 21,8 млн. м³. Споживання свіжої води у 2017 році порівняно з 2016 р. зменшилось на 26 %. Найбільше використано води на питні та санітарно-гігієнічні потреби – 13,79 млн. м³. На сільськогосподарські потреби використано 0,733 млн. м³, виробничі потреби – 7,093 млн. м³. Використання свіжої води за рік на одного мешканця склало 17,31 м³, у тому

числі на господарсько-питні потреби – 10,948 м³. Найбільше свіжої води використовується в м. Ужгород – 7,233 млн. м³, м. Мукачево – 3,463 млн. м³, Іршавському районі – 1,668 млн. м³, Берегівському районі – 1,557 млн. м³, Виноградівському районі – 1,443 млн. м³

Технічний стан систем сільськогосподарського водопостачання в цілому перебуває на незадовільному рівні. Значна кількість існуючих водопроводів побудована без проектів або з великими відхиленнями від них.

Ґрунтовий покрив

Площа території міста Ужгород в існуючій межі (за звітом по формі «б-зем») - 3156 га. Площа, якою фактично користується місто, складає 3636,8 га.

Таблиця 2.4. Сучасне використання території Ужгороду

Показники	Одиниця виміру	01.01.2018р
Населення	Ос.	114,0
Територія, усього	га	3987,00
У т.ч. житлова забудова, всього	га	1362,1
- багатоквартирна забудова	га	320,00
-садибна забудова	га	1042,10
Громадська забудова, всього	га	347,10
Спец. території	га	28,30
Землі промисловості, технічної інфраструктури	га	370,60
-у т.ч. на яких передбачається зміна цільового призначення	га	
Землі транспорту та зв'язку	га	265,20
Вулиці	га	598,02
Гідротехнічні споруди	га	41,00
Кладовища	га	20,51
Зелені насадження, всього	га	71,29
- Зелені насадження загального користування	га	157,00
- У т.ч. садові ділянки	га	10,0
Ліси	га	293,80
Відкриті змлі без рослинного покриву	га	327,50
Акваторії	га	105,00

Дерново-буроземні ґрунти за характером ґрунтоутворення, загальним виглядом ґрунтового профілю, фізичними та хімічними властивостями близькі до буроземів гірської частини Закарпатської області. Виділяються в окремий тип внаслідок накладання дернового процесу ґрунтоутворення на буроземний у специфічних умовах їх залягання та більшої участі в ґрунтоутворенні трав'янистої рослинності. Породи мають незначну щабількуватість, задовільно дреновані, тому оглеєні відміни поширені мало.

Генетичний профіль дерново- буроземних ґрунтів нагадує профіль бурих гурсько- лісових ґрунтів. Є відмінні риси. Перш за все тут виділяється бурувато-сірий гумусовий горизонт, товщина якого 20-30 см. Він грудкувато-зернистий, пухкий, має небагато друбних кам'янистих фракцій. Вміст гумусу, особливо ґрунтів, що розвинулись на алювіально- делювіальних відкладах, досягає 2,8-5,1%. У горизонті нижча актуальна кислотність (рН сольове 4,5-5,0) і досить високий ступінь насичення основами (58-80%).

Буремно-підзолисті ґрунти, поширені на виположених формах рельєфу горбів, гряд у передгір'ї і високих терас гірської частини області. Вони утворились на досить глибоких товщах делювіальних і давньоалювіальних переважно нещербнистих відкладах. На їх формування вплинули два основні процеси ґрунтоутворення; буроземний, що відбувався під впливом лісової рослинності і псевдопідзолистий або лессіваж, викликаний надмірним зволоженням і поверхневим оглеєнням, яке зумовлює відновлення окисного заліза, переведення його у двовалентний рухомий іон і збільшує рухомість гумусових речовин. Ці сполуки перерозподіляються по профілю ґрунту за підзолистим типом, але без тих глибоких хімічних перетворень, гкі властиві справжньому підзолистому процесові.

Буремно-підзолисті ґрунти відносять до малогумусових. У їх верхньому горизонті міститься від 1,1 до 2,9% перегною, а в елювіальному лише 0,6-0,8%. Безкарбонатність материнських порід та вилуговування у процесі ґрунтоутворення зумовили високу кислотність ґрунтів по всьому профілю. Надмірно високою є актуальна кислотність гумусово-елювіального горизонту, сольове рН якого дорівнює в середньому 4,2. Порівняно висока гідролітична кислотність — від 3,2 до 5,2 мг/екв на 100 г ґрунту, а обмінна кислотність в основному викликана

рухомим алюмінієм — 3,8-18,6 мг на 100г ґрунту. Сума ввібраних основ коливається в межах 4.6-9,6 мг/екв на 100 г ґрунту, що зумовлює досить низький ступінь насиченості 47,7% з коливаннями від 19,0% до 62.0°. При нестачі поживних речовин і високий кислотності ґрунту рослини засвоюють рухому алюміній який токсично на них впливає. Корені рослин набувають потворних форм і не можуть нормально виконувати своїх функцій десукції поживних елементів і води. А забезпечення рухомими формами всіх поживних елементів у цих ґрунтах низьке.

Лучні опідзолені глейові ґрунти. Профіль: (0 - 38 см) темно-сірий, суглинковий, плямистий, перехідний (38 - 62 см), гумусовий, грубопризматичний, сильно оглесений, на глибині 62 — 96 см гумусовий, перехідний, середньосуглинковий, щільний, на глибині 96 — 117 см і більше сизувато-сірий з ржавими плямами.

Лучні неоглесні ґрунти. Профіль: (0 — 35 см) – гумусовий, бурувато-сірий з горіхувато-зернистою структурою, середньосуглинковий, помітні вицвіти солей, перехідний горизонт (35-60 см) грудкувато-горіхуватий, ущільнений; материнська порода (60 – 85 см) - галька з крупним піском.

Лучні ґрунти містять 4- 7% перегною, мають слабокислу (рН 4.8-6.2) реакцію при низьких значеннях гідролітичної кислотності (1 — 2 мг/екв на 100г ґрунту), добре забезпечені для рослин доступними формами азоту та калію, дещо гірше- фосфору.

Глибше залягає перехідний горизонт (20 — 25 см), помірно гумусований сірувато-сірий з ржавими плямами, мокрий, в'язкий. Ці ґрунти сильно кислі (рН 4-4,5) містять у гумусовому горизонті 8 — 12% гумусу, однак кількість його швидко зменшується з глибиною.

Така чітка залежність властивостей ґрунту від властивостей материнських порід свідчить про стадійну молодість ґрунту.

Інженерно-будівельна оцінка території

Згідно з фізико-географічним районуванням України територія міста належить до II регіону «Українські Карпати», місто ділиться двома типами ландшафтів — широколистяний низькогірний вулканічний та широколистяні низькі міжгірні.

Клімат помірно—континентальний. Середня вологість повітря 40—50%. Літо тепле і довге. Похолодання настає у другій половині жовтня. Весна рання, і приходить з другої декади березня. Середня температура липня +20-+28 С°, а найхолоднішого місяця (січня) від -4 до -9 С°

Територія не схильна до підтоплень, і не потрапляє в жоден з районів ризику підтоплення карти підтоплень річки Уж, актуальної на 2018 рік. Геологічні умови та рівень ґрунтових вод дозволяють розміщення будь-яких будівель і споруд. Спостерігається витік води із застарілих інженерних комунікацій.

Рельєф без значних перевищень, середня висота території складає 119 метрів над рівнем моря, відмітки коливаються в межах 118-120 метрів. Природний рельєф було змінено забудовою і будівництвом вулично-дорожньої мережі.

На території відсутні цінні зелені насадження.

На досліджуваній території присутні складські території та охоронні зони ТП та ЛЕП.

Район розташування об'єкта будівництва

Ужгород — адміністративний центр Закарпатської області та Ужгородського району. Місто розташоване за 785 км від Києва, на кордоні зі Словаччиною. Засноване у XI столітті. Територія міста становить 41,56 км². Протяжність міста з півночі на південь — 12 км, зі сходу на захід — 5 км.

Досліджувана територія обмежена вулицями Швабською, Мукачівською, Одеською, Франтішека Тішого та Конопляною. Територія знаходиться в межах зони регулювання забудови 1-ї та 2-ї категорій а також в межах історичного ареалу міста (Згідно ІАОП м. Ужгорода, див. Схема розміщення в планувальній структурі міста). Основне функціональне використання території житлова, громадська забудова з установами і підприємствами обслуговування та виробничими територіями.

На території відсутні сквери чи парки та окультурені зелені зони.

Найбільш дисгармонійними об'єктами виступає велика кількість ділянок виділених на території лісу.

Вулично-дорожня мережа представлена магістральними і промисловими вулицями. По магістральних вулицях здійснюється рух громадського транспорту.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Сучасний стан навколишнього природного середовища в м. Ужгород характеризується як відносно стабільний. Висновок базується на доповідях Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА, натурних спостережень.

3.1 Соціально-демографічні показники Ужгороду та здоров'я населення

Закарпатська область у порівнянні з іншими областями України характеризується сприятливою екологічною ситуацією і відносно кращою медико-демографічною ситуацією. У межах України область належить до групи із найнижчими показниками захворюваності. Водночас, у порівнянні з розвиненими державами Європи, Україна (Закарпаття у тому числі) відзначаються гіршими медико-демографічними показниками.

Найбільш поширеними захворюваннями в області є хвороби системи кровообігу, органів дихання, органів травлення, ендокринної системи та розлади харчування, сечостатевої системи, вагітність, пологи та післяпологові стани, ока та придаткового апарату. Виявлено відмінності захворюваності окремими класами хвороб у розрізі адміністративних районів. Інфекційні та паразитарні хвороби найбільш поширені у Рахівському, новоутворення — у Берегівському, хвороби крові та кровотворних органів — у Іршавському, хвороби нервової системи — у Міжгірському, хвороби системи кровообігу — у м. Ужгород, хвороби шкіри та підшкірної клітковини — у Свалявському районах і т. д.

Таблиця 3.1. Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань

Звітний період (рік)	Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань, тис. — усього	У тому числі								
		новоутворення	хвороби нервової системи	хвороби системи кровообігу	хвороби органів дихання	хвороби шкіри та підшкірної клітковини	хвороби кістково-м'язової системи і сполучної тканини	хвороби сечостатевої системи	уроджені аномалії (вади розвитку), деформації та хромосомні порушення	травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин
1995	751,4	4,8	72,2	53,4	296,5	52,3	37,7	37,2	1,9	47,1
2000	849,2	6,2	21,0	97,7	314,2	42,6	35,6	35,9	2,1	44,7
2001	904,7	7,5	21,9	104,5	344,3	43,6	39,8	41,2	2,1	44,0
2005	841,8	6,4	19,5	107,8	315,0	41,1	39,2	37,1	1,9	48,0
2010	817,5	8,4	20,5	79,7	338,7	41,0	35,9	38,0	1,9	48,8
2015	760,5	8,2	18,9	60,1	341,4	36,2	28,5	30,6	1,7	47,4
2016	767,4	8,4	18,5	61,0	346,6	36,9	29,5	29,9	1,4	48,8
2017	737,6	8,4	19,3	61,0	325,8	35,4	29,2	32,4	1,4	45,1

Таблиця 3.2. Захворюваність населення, 2015-2017рр (на 100тис дорослого населення)

Адміністративна територія	2015 р.	2016 р.	2017 р.
м. Ужгород	49 264,6	51 210,6	49 625,0
Закарпатська область	43 331,8	53 226,2	43 050,

Таблиця 3.3. Захворюваність населення, 2015-2017рр (на 100тис дитячого населення)

Адміністративна територія	2015 р.	2016 р.	2017 р.
м. Ужгород	980,31	938,10	887,85
Закарпатська область	1 325,19	1 561,97	1 377,12

3.2 Аналіз сучасного стану навколишнього середовища

Повітряне середовище

Показники викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення та всіма видами автотранспорту, що складають 91,9% від загального обсягу викидів. Головними причинами забруднення атмосферного повітря є кількість перекачаного газу, застаріле технічне обладнання, профілактичні ремонтні роботи на компресорних станціях. Неefективна робота застарілого газоочисного обладнання спостерігається на асфальтобетонних заводах Закарпатського облавтодору, потужних котельнях Мукачівських, Берегівських, Виноградівських, Хустських тепломереж. Також погано оснащені золоуловлювачами котельні Мінтранспорту і зв'язку України. Значно краще облаштовані пілогозоочисним обладнанням підприємства з іноземним капіталом, а саме: Ужгородська філія ТзОВ "ЕНО-Меблі", СП "ФішерМукачево", ТзОВ "Ено-Меблі" м Мукачево, ТзОВ "Ено-Довге", ТзОВ "Джейбіл Сьоркіт Юкрейн Лімітед", ТзОВ "Флекстронікс", ПрАТ "Єврокар", ТзОВ "Ядзакі Україна" та ТзОВ "Атлант" м. Хуст.

Основні забруднювачі атмосферного повітря (за видами економічної діяльності) Серед підприємств, які здійснюють найбільші викиди в атмосферне повітря в регіоні залишаються ПАТ "Закарпатгаз" та магістральні газопроводи "Прикарпаттрансгаз" ДК "Укртрансгаз", частка викидів від яких в загальному обсязі складає 68,4% або 2,18 тис.тонн (54,4% - підприємства —Прикарпаттрансгаз" та 14,05% - ПАТ —Закарпатгаз"). Отже, зниження обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря залежить саме від цих підприємств, конкретніше від кількості об'ємів перекачаного цими підприємствами газу та профілактичними ремонтними роботами на компресорних станціях.

За видами економічної діяльності, найбільший вклад в забруднення повітря вносять підприємства, що займаються:

- постачанням електроенергії, газу;
- транспорт, складське господарство,
- поштова та кур'єрська діяльність;
- будівництво;
- добувна промисловість і розроблення кар'єрів;
- переробна промисловість.

Отже, основним забруднювачем повітря м. Ужгород залишається автотранспорт. Значний обсяг викидів забруднюючих речовин, перш за все, зумовлено збільшенням автотранспорту, погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю палива, відставанням темпів розвитку вулично-шляхової мережі, труднощами щодо контролю великої кількості автотранспорту як джерела забруднення атмосфери (приватний транспорт, транзит).

Для забезпечення відповідності стану повітря санітарним нормам на території житлової забудови регулювання впливу від котельень підприємств тепло-енергопостачання міста здійснюється за рахунок планувально конструктивних будівельних і технологічних рішень котельень при їх реконструкції та технічному переоснащенні, з впровадженням теплових установок сучасного типу: тепло-гідромеханічні генератори, теплові насоси та інших альтернативних джерел теплопостачання (когенераційні установки, геліосистеми).

Таблиця 3.4. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря (основні компоненти) по м. Ужгород

	Обсяги викидів забруднюючих речовин	Викиди діоксиду вуглецю	Викиди діоксиду сірки	Викиди діоксиду азоту
1995	36,7		3,0	1,8
2000	40,7		0,7	2,2
2005	65,9	0,8	0,4	6,4
2010	87,3	1,1	1,0	8,8
2015	54,2	0,8	0,8	6,8
2018	4,0	0,2	0,2	0,7

Радіаційний стан

Згідно Постанови КМ України № 106 від 23. 07. 1991 р. і № 600 від 29.08.1994 р., місто не входить у перелік територій, забруднених у результаті аварії на ЧАЕС.

Природний радіаційний фон на території міста становить 12-13 мкР/год

Електромагнітне забруднення

Основними джерелами випромінювання електромагнітних хвиль в м. Ужгороді є радіопередавальні, радіотелевізійні, радіолокаційні станції, відкриті розподільні установки енергосистем та високовольтні лінії електропередачі.

За наявною у авторів Звіту інформацією серед джерел електромагнітного випромінювання на території міста знаходиться 182 передавачі радіомовлення з частотною модуляцією (переважно станції мобільного зв'язку). Регулювання забудови навколо даних об'єктів необхідно проводити з урахуванням параметрів зон обмеження забудови для кожного об'єкту окремо за матеріалами санітарних паспортів.

Окрім того, за даними Закарпатської філії Концерну радіомовлення, радіозв'язку та телебачення на території населеного пункту знаходяться наступні об'єкти:

1. РТС-2 Ужгород (вул. Кримська 24 а) - розміщена антенна башта висотою $H = 25,2$ м.
2. Об'єкт по вул. Перемоги 74 - розміщена резервна антенна щогла $H = 24$ м.

Акустичний режим

Основними джерелами шумового забруднення є всі види транспорту (автомобільний, залізничний, авіаційний, водний), промислові підприємства, комунальні об'єкти (котельні, трансформатори, вентиляційні системи, компресорні станції і т. ін.) Джерелами зовнішнього біогенного акустичного забруднення можуть бути стадіони, ринки, відкриті майданчики культурно-масового відпочинку, спортмайданчики.

Основним джерелом шуму є вуличний транспорт, найбільш зосереджений на вулицях, де проходять маршрути транзитного транспорту та зосереджений легковий транспорт мешканців. Найбільше акустичне навантаження на сельбищну територію фіксується уздовж найбільш напружених у транспортному відношенні вулицях, а саме вздовж проспектів Свободи, а також по вулицях, Минайська, Льва Толстого, Грушевського, Бородіна, Мукачівська, Митна, Гагаріна, Собранецька, Легоцького, Станційна, Баб'яка, Перемоги, Станційна, Грушевського, Лавріщева, Підгірна, Доманинська, Анкудінова, Шумна, Паризької Комуни, Єньківська, Краснодонців, Болгарська та ін.

Шумове забруднення від залізничної лінії Сянки-Ужгород-Чоп, до якої примикає лінія на Словаччину, Ужгород 2-Павлове-держкордон-Матівці (Словаччина) має лінійно-векторне поширення. Згідно ДБН Б.2.2-12:2018 (п. 10.1.6.) між залізницею і житловою забудовою слід передбачати санітарно-захисну зону, ширина якої, рахуючи від осі крайньої залізничної колії, до будівель (за умови забезпечення на прилеглій території житлової та громадської забудови нормативних рівнів шуму) має бути не менше 100 м. Варто зауважити, що місцями зазначений параметр не витриманий.

За даними натурних обстежень підвищені рівні шуму фіксуються виключно в межах технічного відводу території трансформаторних підстанцій та виробничих майданчиків промислових та комунальних підприємств, тому проводити додаткові шумозахисні заходи на даних ділянках не доцільно.

Щодо проявів біогенного шуму, то вони є епізодичними, перевищення фіксуються за зверненнями громадян, відбуваються перевірки представниками органів санітарно-епідеміологічного контролю. Окрім того, з метою захисту населення від шкідливого впливу шуму і зміцнення порядку на вулицях і в громадських місцях міста рішенням Ужгородської міської ради № 136 від 26.12.2006 р. затверджені Правила благоустрою міста Ужгорода.

Природно-заповідний фонд

В Українських Карпатах, які займають значну частину області, збережені найбільші в Європі ділянки пралісів. Станом на 01.01.2011 р. в Закарпатській області взято на облік 454 об'єкти природно-заповідного фонду загальною площею 171420,272 га, з них загальнодержавного значення — 34 об'єкти загальною площею 155609,51 га, місцевого значення — 416 об'єктів загальною площею 15810,762 га. Відсоток фактичної площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду до загальної площі області становить 13,4 %. Розподіл територій та об'єктів ПЗФ в Закарпатській області за їхнім значенням, категоріями та типами станом на 01.01.2011 р.

- 1. Біосферні заповідники (1 шт. на площі 58035,8га)
- 2. Національні природні парки (3 шт. на площі 87964,3 га)
- 3. Регіональні ландшафтні парки (2 шт. на площі 10330,66 га і 4631,2918 га)
- 4. Заказники (64 шт. на площі 13255,5 га)
- 5. Пам'ятки природи (338 шт. на площі 659,67 га)
- 6. Заповідні урочища (9 шт. на площі 881,3 га)
- 7. Ботанічні сади (1 шт. на площі 86,41 га)

- 8. Дендрологічні парки (4 шт. на площі 37,9 га)
- 9. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва (33 шт. на площі 168,732 га)

З метою збереження біологічного та ландшафтного різноманіття протягом 2017 року службою Державної охорони Карпатського біосферного 36 заповідника проведено 183 рейди, а також 12 спільних рейдів з працівниками Тячівського 53 відділу поліції, Державної екологічної інспекції у Закарпатській області та Закарпаттярибоохорони. Службою держохорони проведено ремонт 22 інформаційних та охоронних знаків, 11 протипожежних аншлагів. За звітний період проведено ремонт 23 км доріг протипожежного призначення.

Таблиця 3.5. Території та об'єкти природно-заповідного фонду

Назва об'єкта ПЗФ	Площа, га	Адміністративне розташування та місцезнаходження об'єкта ПЗФ	Назва підприємства	Юридична підстава
Ботанічні сади				
Частина "Ботанічного саду Ужгородського державного університету" ("Ботанічний сад УжНУ")*	3,194	м. Ужгород, вул. Ольбрахта, 6	УжНУ	ПРМ УРСР від 22.07.1983 р. № 31, Ріш. ОВК від 23.10.1984 р. № 253
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва				
"Підзамковий"	4,0	м. Ужгород, вул. Підградська, 33	Ужгородський міськвиконком	Ріш. ОВК від 18.11.1969 р. № 414, Ріш. ОВК від 25.07.1972 р. № 243, Ріш. ОВК від 23.10.1984 р. № 253, Ріш. облради від 26.05.2011 р. № 220
"Боздоський"	50,0	м. Ужгород, вул. Боздоська дорога, 5	Дирекція парку	Ріш. ОВК від 18.11.1969 р. № 414, Ріш. ОВК від 25.07.1972 р. № 243, Ріш. ОВК від 23.10.1984 р. № 253, Ріш. облради від 04.12.2008 р. № 708, Ріш. облради від 26.05.2011 р. № 220
"Палісадник обласної лікарні"	0,7	м. Ужгород, вул. Перемоги, 22	Обласна лікарня	Ріш. ОВК від 25.07.1972 р. № 243, Ріш. ОВК від 23.10.1984 р. № 253
"Сквер міськлікарні"	0,4	м. Ужгород, вул. Ференца Ракоці, 3	Ужгородська міська лікарня	Ріш. ОВК від 18.11.1969 р. № 414, Ріш. ОВК від 25.07.1972 р. № 243
"Палісадник університетської бібліотеки"	0,5	м. Ужгород, вул. Капітульна, 9	УжНУ	Ріш. ОВК від 18.11.1969 р. № 414, Ріш. ОВК від 25.07.1972 р. № 243
"Липова алея"	1,0	м. Ужгород, набережна Незалежності	Ужгородський міськвиконком	Ріш. ОВК від 18.11.1969 р. № 414, Ріш. ОВК від 25.07.1972 р. № 243

“Партерний сквер”	2,0	м. Ужгород, площа Народна	Ужгородський міськвиконком	Ріш. ОБК від 18.11.1969 р. № 414, Ріш. ОБК від 25.07.1972 р. № 243
“Палісадник хімкорпусу держуніверситету”	0,2	м. Ужгород, вул. Фединця, 53	УжНУ	Ріш. ОБК від 18.11.1969 р. № 414
“Рокарій ЗАТ “Закарпатліс”	0,51	м. Ужгород, вул. Собранецька, 60	Дирекція ЗАТ “Закарпатліс”	Ріш. облради від 11.01.2002 р. № 377
Ботанічні пам'ятки				
“Кипарис болотний”	0,02	м. Ужгород, вул. Собранецька, 96	Обласна санепідемстанція	Ріш. ОБК від 18.11.1969 року № 414, Ріш. ОБК від 23.10.1984 № 253
“Ясен Масарика”	0,0016	м. Ужгород, наб. Незалежності, 2	Ужгородська міська рада	Рішення обласної ради від 12 серпня 2011 року
Джерела				
“Свердловина №221”	0,3	м. Ужгород	Ужгородська міська рада	Ріш. ОБК від 23.10.1984 р. № 253
“Джерело №1”	0,3	м. Ужгород	Ужгородська міська рада	Ріш. ОБК від 23.10.1984 р. № 253 (знаходиться на території ботанічного саду загальнодержавно-го значення “Ботанічний сад УжНУ”)

Планувальні обмеження

№п/п	Планувальне обмеження	Охоронна зона, м	Охоронна зона, га
1.	Санітарно-захисна зона промислових підприємств V категорії	50	
2.	Санітарно-захисна зона підприємств транспорту	50	
3.	Охоронна зона ТП	3,0	0,005

3.3 Характеристика стану довкілля поруч з об'єктом планової діяльності

Водопостачання

Питне водопостачання міста здійснюється з поверхневих вод дериваційного каналу та підземного водоносного горизонту.

Комплекс очистки поверхневих вод (КОПВ) розташований в м. Ужгороді, вул. Новодоманинська, 27. Водозабір підземних вод «Минай» потужністю 30,0 тис.м³. Поверхневий водозабір потужністю 37,0 тис.м³.

2. Підземний водозабір «Минай» розташований поза межами м. Ужгорода, на територіях Холмківської та Коритнянської сільських рад.

3. Очистка води на КОПВ здійснюється відповідно до технологічного регламенту. Технологія очистки на водозаборі – освітлення та фільтрування. Насосним обладнанням вода подається на змішувач вихрового типу де проходить змішування реагентів та сирової води з подальшою її подачею на освітлювачі. Освітлена вода поступає на швидкі фільтри та при досягненні стандартних величин у резервуари чистої води для подальшої подачі її у місто водогонями. Очищена вода відповідає ДСанПіНу 2.2.4-171-10.

З метою забезпечення санітарно-епідеміологічної надійності джерел водопостачання питного призначення встановлено зони санітарної охорони.

Межі зон санітарної охорони Минайського водозабору:

1. I-й пояс ЗСО облаштований навколо кожної свердловини, затверджений Рішенням облвиконкому від 22.01.80 р. за № 25 і представлений ділянками з параметрами 60х60 м (в середньому) з свердловиною у центрі.

2. Основним параметром, що визначає відстань від меж II-го поясу ЗСО до водозабору, прийнято час руху мікробного забруднення з потоком підземних вод до водозабору. Загальна

довжина II-го поясу для водозабору становить 3632 м, ширина для північної частини – 1260 м, для південної – 500 м.

3. III –й пояс ЗСО визначався виходячи з умови, що хімічні забруднення водоносного горизонту за його межами не досягнуть водозабору. Загальна довжина III-го поясу для водозабору становить 10767 м, ширина 7200 м.

Враховуючи напрями потоку продуктивного водоносного горизонту II та III пояси ЗСО орієнтовані з північного сходу на південний захід.

Час від часу з метою зменшення мікробіологічного забруднення води у каналі організовуються промивки каналу методом «залпових» спусків води з верхнього б'єфу у період високого рівня води в р. Уж та каналі.

Таблиця 3.6. Водопостачання та водовідведення

Назва населеного пункту	Частка населення, що має доступ до систем водопостачання (централізованих тощо), %	Частка населення, що має доступ до систем водовідведення (централізованих тощо), %
усього за регіоном	37,3	26,4
у тому числі:		
- у містах	85,6	80,0
- у селищах міського типу	48,1	39,0
- у селах	14,5	1,0

Каналізація

Система міської каналізації

Система каналізації в місті змішана; у центральній частині міста – загальносплавна, а в нових районах – розподільна. Всі категорії стічних вод системою колекторів і насосних станцій відводяться на міські очисні споруди, які працюють з подвійним перенавантаженням. Каналізаційні мережі та насосні станції неспроможні подати всі стічні води на КОС, через що, в межах населеного пункту здійснюються всі скиди неочищених стічних вод в р. Уж.

Таблиця 3.7. Скидання зворотних вод та забруднюючих речовин основними водокористувачами – забруднювачами поверхневих водних об'єктів р. Уж

Назва водокористувача чи забруднювача		Водоканал м. Ужгорода	ТОВ «Комуналсервіс», смт. В. Березний	КП «Комунальник», м. Перечин
Наявність, потужність (м ³ /до бу), ефективність використання (використання потужності) очисних споруд		50 000,0	1 200,0	1 044,0
Водний об'єкт		р. Уж	р. Уж	р. Уж
2015	Об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	17,89	0,129	0,186
	У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод млн. м ³	0,348	0,062	0,155
	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т	9 941,0	99,355	91,14
2016	Об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	17,416		0,141
	У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод млн. м ³	0,465	0,066	0,042
	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т	9 841,15	88,93	89,8
2017	Об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	19,865	0,136	0,178

У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод млн. м ³	1,565		0,178
Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т	11 065,3	160,63	122,349

Дощова каналізація

Уздовж транспортних магістралей скиди неочищених дощових стоків спричиняють забруднення водних об'єктів та ґрунтів важкими металами, токсичними та канцерогенними речовинами від осідання викидів автотранспорту, витікання паливо-мастильних матеріалів, продуктами руйнування твердого дорожнього покриття тощо.

На теперішній час єдиної системи відведення дощових вод в місті не існує. Орієнтовна протяжність колекторів дощової каналізації становить близько 26,0 км. На сьогодні конкретні звітні данні щодо протяжності мереж, їх стану та схеми дощової каналізації відсутні. Необхідно, як першочерговий захід провести інвентаризацію мереж та споруд.

Таким чином, станом на сьогодні у місті відсутній розроблений та затверджений в установленому законодавством порядку Проект землеустрою щодо організації і встановлення меж водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, що унеможливує налагодження механізму достовірного та ефективного контролю ведення господарської діяльності у прибережних зонах.

Поводження з відходами

Утворювачами відходів на території міста є: населення, промислові та комунальні підприємства, установи і організації різних форм власності.

Паспортизовані сховища токсичних промислових відходів на території м. Ужгород відсутні і до реєстру місць видалення відходів (МВВ) області не включені.

Серед найбільших підприємств, що здійснюють утворення/накопичення значних обсягів відходів в м. Ужгород, є наступні:

ТОВ «Ековест» м. Ужгород, вул. Заньковецької, 1.

ТОВ «Тріо Транс», м. Ужгород, вул. Гранітна, 6.

ТОВ «АВЕ Ужгород», м. Ужгород, вул. Толстого, 33.

ТОВ «Утіліс Іннотех», юридична адреса: м. Київ, вул. Пулюя, 5.

КП «Водоканал м. Ужгорода», м. Ужгород, вул. Митна, 1.

Вивезення твердих побутових відходів (ТПВ) у місті, а також збирання їх ресурсоцінних компонентів здійснює ТОВ «АВЕ Ужгород».

Збір та заготівлю відходів вторинної сировини у місті здійснюють 10 суб'єктів господарювання. Приймання та заготівлю відходів металобрухту - 7 суб'єктів господарювання.

Відходи вторинної сировини та металобрухту передаються на переробні підприємства за межі області. На території м. Ужгород сміттєзвалища відсутні. Вивезення ТПВ здійснюється на сміттєзвалище, що розташоване в с. Барвінок Ужгородського району, площа - 9 га.

Серйозною залишається проблема стихійних звалищ у місті. Стихійні сміттєзвалища утворюються населенням, в основному, на околицях

З метою запобігання потрапляння відходів I - III класів небезпеки на полігон побутових відходів необхідне розширення мережі стаціонарних пунктів прийому небезпечних відходів від населення, таких як: відпрацьовані акумуляторні батареї; мастила та шини від експлуатації приватного автотранспорту; відпрацьовані люмінесцентні лампи та прилади, що містять ртуть; стара побутова техніка, та забезпечити подальшу їх передачу на спеціалізовані підприємства з їх переробки та знешкодження. Доцільним є організація схеми збору та утилізації будівельного сміття, відходів рослинництва.

Таблиця 3.8. Утворення та поводження з відходами

Рік	Відходи	Утворено	Утилізовано	Спалено	Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти	Загальний обсяг відходів, накопичених протягом експлуатації, у спеціально відведених місцях чи об'єктах (місцях видалення відходів)
2014	ТПВ	96,0	56,6	12,4	115,8	1 467,1
	у т.ч. відходи I-III класів небезпеки	1,9	0,1	0,1	0,0	-
2015	ТПВ	133,7	0,9	5,9	125,6	1 833,2
	у т.ч. відходи I-III класів небезпеки	2,5	0,0	0,9	-	--
2016	ТПВ	155,6	0,3	7,0	142,5	1 967,9
	у т.ч. відходи I-III класів небезпеки	1,4	0,0	0,0	0,0	-
2017	ТПВ	173,4	0,2	6,3	163,9	2 215,8
	у т.ч. відходи I-III класів небезпеки	1,1	0,1	0,2	-	-
2018	ТПВ	186,3	0,4	6,0	179,8	2 434,0
	у т.ч. відходи I-III класів небезпеки	0,6	0,0	0,0	-	-

Енергопостачання

Таблиця 3.9. Потужність та відпуск енергії за джерелами постачання енергії за 2018р

	Установлена електрична потужність, тис.кВт	Обсяг відпуску електричної енергії, млн.кВт×год	Установлена теплова потужність, Гкал/год	Обсяг відпуску теплової енергії, тис.Гкал
Усього	102,0	169,5	224,7	472,9
у тому числі				
теплові електростанції				
теплоелектроцентралі				
атомні електростанції				
вітрові електростанції	59,3	56,5		
сонячні електростанції	39,5	112,2		
гідроелектростанції				
теплогенеруючі установки, котельні			195,8	367,2
інші енергогенеруючі установки	3,2	0,8	28,9	105,7

Таблиця 3.10. Проблеми в галузі охорони навколишнього середовища.

№	Проблема
1	Незадовільний стан полігонів твердих побутових відходів (ТПВ)
2	Розміщення та захоронення ТПВ
3	Відсутність підприємств з переробки ТПВ
4	Відсутня або незадовільний стан каналізаційних мереж
5	Недостатня ефективність роботи очисних споруд
6	Низький рівень екологічної культури у представників населення
7	Низький рівень використання альтернативних джерел енергії
8	Недостатня розвиненість системи екологічного моніторингу
9	Слабка мотивація впливу органів місцевого самоврядування на процеси антропогенного навантаження в населених пунктах
10	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій

4. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЗАПРОЕКТОВАНИХ ОБ'ЄКТІВ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Під час розробки звіту про стратегічну екологічну оцінку були визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів, проаналізовані їх територіальні аспекти.

В даній роботі були визначені ключові екологічні цілі та завдання, їх відношення до містобудівної документації, та визначені можливості їх врахування про розробленні проектних рішень в генеральному плані.

Таблиця 4.1. Ключові потенційні екологічні проблеми і ризики та їхні зв'язки з документом державного планування

Основні ризики	Характеристика ризиків	Територіальна прив'язка	Заходи, визначені проектом генерального плану
Забруднення повітря	Викиди забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами .	Магістральні вулиці загальноміського та районного значення; зона впливу КП «міжнародний аеропорт Ужгород», ділянки виробничого призначення; головні споруди системи централізованого тепло-енергопостачання; проектні виробничі території.	Розвиток вулично-дорожньої мережі міста, будівництво об'їзної дороги; модернізація існуючих об'єктів тепло-енергопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії; встановлення санітарно-захисних зон та їх озеленення.
Забруднення водного басейну (як поверхневих, так і підземних вод)	Скид поверхневого стоку, що формується на території міського середовища без очистки.	Сельбищна територія та промислово-комунальні зони міста, заплавні території.	Розвиток системи дощової каналізації; виконання комплексу гіротехнічних заходів; ландшафтне упорядкування прибережних територій водойм з організацією рекреаційних зон.
	Недостатня якість	Скид стічних вод	Реконструкція

	очищення стічних вод на каналізаційних очисних спорудах .	міських очисних споруд в р. Уж.	міських очисних споруд каналізації.
	Відсутність встановлених меж прибережних захисних смуг водойм та водотоків в межах міста .	Річка Уж та інші водотоки та водойми міста, а також їх прибережні території .	Надання містобудівних пропозицій щодо визначення меж прибережних захисних смуг водойм та водотоків в межах міста з урахуванням вимог Водного Кодексу України .
Недосконала система поводження з відходами	Відсутність ефективної системи поводження з ТПВ, значний відсоток захоронення, наявність несанкціонованих звалищ .	Територія міста	Будівництво комплексного підприємства сортування відходів, прийняття дольової участі у будівництві регіонального сміттєпереробного підприємства .
Наявність ділянок, що зазнають впливу несприятливих геологічних та гідрометеорологічних процесів	Погіршення санітарно-гігієнічних умов території та приміщень, можливе ушкодження будівель та споруд .	Територія міста	Виконання комплексу заходів з інженерної підготовки та захисту території, удосконалення системи дощової каналізації .
Наявність порушених ділянок Погіршення здоров'я населення	Біологічне та хімічне забруднення ґрунтів, вилучення ділянок із містобудівного використання.	Території несанкціонованих сміттєзвалищ та колишніх кар'єрних виробок	Рекультивация ділянок, санація та резервування території для інших видів господарського використання .
Погіршення здоров'я населення	Забруднення повітря, переважно викидами забруднюючих речовин від автотранспорту.	Території уздовж магістральних вулиць загальноміського та районного значення, території прилеглі до виробничих територій.	Розвиток вулично-дорожньої мережі міста шляхом часткової реконструкції існуючих вулиць та будівництва нових вулиць; формування об'їзної автодороги та транспортних розв'язок для зменшення транзитного транспортного руху через центральну частину міста; встановлення санітарно-захисних зон та їх озеленення.
	Відсутність централізованого водопостачання, незадовільна якість		Повне охоплення сільбищної зони спорудами та мережами

	води у локальних системах водопостачання.		централізованого водопостачання.
--	---	--	----------------------------------

Опис розміщення запроектованих об'єктів

Дана територія є поліфункціональною, оскільки поєднанні такі функції: житлова, та громадська. Квартал в плані має складну багатокутну форму.

Проектом передбачено будівництво громадських споруд, підземних смітєвих майданчиків, автостоянок для жителів, та дитячих майданчиків. Проектна забудова формує комфортне середовище, оскільки передбачено будівництво об'єктів обслуговування. Проектом не передбачено розміщення на території об'єктів, що можуть здійснювати негативний вплив на стан навколишнього середовища.

Для поліпшення стану навколишнього природного середовища та створення комфортних умов проживання даним проектом передбачені наступні містобудівні та інженерні заходи по облаштуванню території: функціонально-планувальна організація території з урахуванням діючих планувальних обмежень; благоустрій та озеленення території кварталу

Атмосферне повітря

Будівництво не передбачає утворення будь-яких забруднюючих речовин і виділення їх в атмосферне повітря.

Мікроклімат

Будівництво не передбачає утворення будь-яких забруднюючих речовин, проте будівництво об'єктів погіршує інсоляцію внутрішньодворових територій, що здійснює тіньове забруднення.

Зміни мікроклімату, що безпосередньо пов'язані з відсутністю активних масштабних впливів планової діяльності (значних виділень теплоти, вологи, тощо) не відбудеться.

Негативні ендегенні та екзогенні процеси, явища природного та техногенного походження (тектонічні, сейсмічні, зсувні, селеві, зміни напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні) не передбачаються.

Ґрунти

Зміни, які чинять шкідливі впливи на ґрунтовий шар не відбудуться.

З метою покращення стану навколишнього середовища проектом передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, до яких відносяться: заходи, що впливають на всі компоненти середовища і в цілому покращують санітарно-гігієнічні умови: проведення забудови згідно з наміченим функціональним зонуванням; інженерна підготовка території - вертикальне планування та регулювання поверхневого стоку, благоустрій господарчих об'єктів, влаштування твердого покриття доріг; для забезпечення виконання

«Програми поводження з твердими побутовими відходами» (постанова кабінету Міністрів від 04.04.2004 р. № 265) проектом передбачається організація роздільного збору побутових відходів із наступним використанням і утилізацією.

Захист території від електромагнітного забруднення, інженерний благоустрій території, локальне каналізування об'єкту, санітарне очищення території передбачене проектом.

Водне середовище

Проектом передбачається максимально зберегти існуючі зелені насадження та деревну рослинність. Видалення зелених насаджень на проектній ділянці не передбачається.

Влаштування зеленої зони має виключно позитивний вплив на біорізноманіття.

Ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин в межах території проектування відсутні.

Значних і незворотних змін в екосистемі дослідженої території в результаті будівництва/експлуатації об'єкта планової діяльності не прогнозується.

Наземних, водних і повітряних шляхів міграції тварин на території не відмічено, в процесі будівництва вплив на рослинний покрив в основному буде виявлятися в пошкодженні та частковому знищенні рослинності транспортними засобами.

Промислові відходи

Негативних впливів на водне середовище, порушення гідродинамічного режиму, виснаження поверхневих та підземних водних ресурсів, надходження у водне середовище забруднюючих речовин не відбудуватиметься.

Тверді побутові відходи

Сумарний об'єм твердих побутових відходів та будівельного сміття на розрахунковий період будівництва складатиме орієнтовно – 1300,3 тонн/рік.

Вивіз будівельного сміття та ТПВ здійснюється по заявочній системі після укладання договору з компанією по вивозу відходів ТОВ «АВЕ».

Для забезпечення виконання «Програми поводження з твердими побутовими відходами» (постанова кабінету Міністрів від 04.04.2004 р. № 265) проектом передбачається організація роздільного збору побутових відходів із наступним використанням і утилізацією.

Майданчик для встановлення контейнерів для сміття повинен бути огорожений і мати тверде покриття. Для тимчасового збирання побутових відходів рекомендується використовувати контейнери об'ємом 1,1м³.

Поверхневі та підземні води

Будівництво не передбачає утворення будь-яких забруднюючих речовин і виділення і їх проникнення в підземні водоносні горизонти, або в поверхневі води. Ливнева каналізація передбачає свій скид в загальну ливневу каналізацію міста.

Вплив на надра

Заходи для забезпечення нормативного стану земельних ресурсів під час рекультивації та будівництва включають:

Обов'язкове дотримання меж території, відведеної для будівництва.

Складування рослинного ґрунту на спеціально відведених майданчиках з наступним використанням його при рекультивації, вертикального планування будівельного майданчику.

Всі будівельні матеріали мають бути розміщені на спеціально відведеній ділянці з твердим покриттям.

Контроль за роботою інженерного обладнання, механізмів і транспортних засобів, своєчасний ремонт, недопущення роботи несправних механізмів.

Заправка будівельної техніки лише закритим способом – автозаправниками.

На будівельному майданчику біля в'їзних воріт передбачено місце мийки коліс для будівельного транспорту, що виїжджає.

Складання будівельних матеріалів та конструкцій в межах території відведення на вільних майданчиках з метою уникнення загромодження проїздів та проходів.

Проектом передбачається максимальне збереження існуючого рельєфу. Всі майданчики, під'їзди та доріжки передбачаються з влаштуванням мощення. Типи покриття прийняти із дотриманням діючих норм, виходячи з експлуатаційної доцільності.

Атмосферне повітря

Не передбачається

Акустичний вплив

Під час будівництва від роботи будівельної техніки та інвентаря можливе виконання тимчасового додаткового шумового навантаження. Під час експлуатації рівень шуму не перевищуватиме нормативного.

На території не знаходяться об'єкти що забруднюють навколишнє середовище. Допустимі рівні шуму і вібрації у житлових будинках відповідають санітарно допустимим нормам допустимих шумів і вібрацій у житлових будинках. Магістральні та житлові вулиці обмежують забудову існуючими червоними лініями. На території діють обмеження охоронної зони повітряної лінії електропередач, декілька обмежень аеропорту та охоронні зони КТП та ГРП.

Світлове, теплове та радіаційне забруднення

Не передбачається утворення будь-яких такого типу забруднень. Флора, фауна і охорона рослинного та тваринного світу

Передбачається не менш ніж дворазовий покіс трави на території з послідуочим її вивозом.

Рівень електричних і магнітних випромінювань від проєктованих об'єктів не викликличе погіршення існуючого стану навколишнього середовища

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ТЕРИТОРІЇ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ

5.1. Оцінка відповідності Документу державного планування цілям програм державного та місцевого рівня, галузевих програм

В процесі стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації було розглянуто значну кількість документів, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку. Слід зазначити, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Наприклад, основні цілі та завдання визначені програмами з охорони навколишнього природного середовища, що на регіональному та місцевому рівнях повторюються в програмах соціально-економічного розвитку місцевого і регіонального рівня, та в цільових програмах місцевого і регіонального рівня. Результати аналізу відображені у додатку 1 до розділу 1.

Аналіз також включав цілі, які мають відношення до генерального плану, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту генерального плану виконавці СЕО оцінили рівень відповідності цілей, визначених у проєкті генерального плану, екологічним цілям, встановленим на регіональному рівні, та ключовим відповідним цілям Програми економічного і соціального розвитку м. Ужгорода на 2019 рік та цілям галузевих програм. Результати аналізу відображені в Додатку 2 до розділу 4. Згідно результатів аналізу були внесені пропозиції для врахування в містобудівній документації.

Згідно результатів аналізу можна зробити висновок, що проєктні пропозиції генерального плану в достатньо високій мірі відповідають цілям екологічної політики, встановленим на національному та регіональному рівнях; враховує більшість з них і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

На основі аналізу цих цілей можна зазначити, що більшість цілей в галузі охорони повітря, визначені на регіональному рівні, носять досить загальний характер та можуть лише частково впроваджені в проєкті містобудівної документації. Переважно це стосується цілей та завдань в частині запровадження принципів енергозбереження та підвищення енергоефективності комунальних інженерних мереж та організації дорожнього руху. Однак деякі завдання регіонального рівня реалізовані в проєктних рішеннях ДДП в частині територіальної оптимізації виробничо-комунальних територій та формування санітарно-захисних зон з метою зменшення рівня забруднення повітря прилеглих територій.

Реалізація цілей міських програм, спрямованих на енергозбереження та енергоефективність можлива на етапі вибору конструкторсько-технологічних рішень, під робочого проєктування окремих споруд систем тепло-енергопостачання, що забезпечується в процесі розроблення оцінки впливу на довкілля об'єкту, що передбачається до розміщення.

У сфері охорони водних ресурсів, будівництва водопровідних мереж і каналізаційних систем цілі визначені у декількох цільових програмах, з визначенням конкретних заходів з реконструкції чи будівництва інженерних споруд та мереж, які передбачаються до реалізації у короткостроковій перспективі та повністю враховуються проєктом містобудівної документації. Підвищення якості поверхневих вод може бути досягнуте також за рахунок розширення мережі дощової каналізації та будівництва локальних очисних споруд у місцях випуску; створення та озеленення прибережних захисних смуг для всіх водних об'єктів. Також передбачаються заходи щодо інженерної підготовки та захисту території від несприятливих природних процесів, як на ділянках існуючої забудови, так і на ділянках перспективного містобудівного освоєння.

У сфері охорони ґрунтів проєктні рішення ДДП передбачають комплекс заходів з інженерної підготовки та захисту території, удосконалення системи дощової каналізації, рекультиватії порушених територій, що відповідає основним цілям як регіональних, так і міських програм розвитку.

Одним з найважливіших питань для міста є видалення відходів, яке здійснюється на території поза межами населеного пункту. Рішення генерального плану в сфері поводження з ТПВ частково враховують цілі, передбачені регіональною цільовою програмою в частині визначення принципових напрямків поводження з відходами та цілі місцевих програм в частині визначення ділянки розміщення головних об'єктів з сортування та комплексної переробки твердих побутових відходів.

У сфері збереження біорізноманіття проектні рішення генерального плану враховують цілі та завдання, визначені на місцевому та регіональному рівні в частині врахування та визначення відповідного функціонального використання ділянок існуючих природних комплексів; врахування та раціонального використання ділянок, що входять до складу регіональної екомережі, збереження природного та ландшафтного різноманіття.

В сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку рішення проекту містобудівної документації в достатній мірі враховують цілі, визначені на регіональному та місцевому рівнях, зокрема проведення реконструкції водно-каналізаційного господарства. Окрім того, ДДП передбачає оптимізацію мережі закладів охорони здоров'я з доведенням їх кількості до нормативних показників та враховуючи проектні радіуси обслуговування. Для забезпечення реалізації цілей в сфері соціально-економічного розвитку міста передбачається резервування ділянок промислово-комунального використання, що передбачає розміщення підприємств і об'єктів та створення додаткових робочих місць.

У сфері розвитку туризму та рекреації, збереження об'єктів культурної спадщини цілі, визначені на регіональному та місцевому рівнях, відповідають цілям та завданням ДПП, проектні рішення якого спрямовані на їх всебічне вирішення.

Окрім того проектні рішення ДДП передбачають формування рекреаційних зон, а також визначають розміщення необхідної кількості установ та організацій громадського обслуговування, в тому числі фізкультурно-оздоровчих та спортивних споруд, закладів освіти, культури та дозвілля, підприємств торгівлі, громадського харчування тощо.

Таким чином, аналіз цілей відповідних державних програм розвитку, змісту та проектних рішень з просторового розвитку території міста, свідчить про те, що цілі та заходи, визначені проектними рішеннями генерального плану, здебільшого відповідають регіональним та місцевим екологічним цілям та доповнюють їх.

5.2. Оцінка відповідності Генерального плану зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановленим на міжнародному рівні та шляхи їх врахування.

Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями в сфері охорони навколишнього природного середовища для вирішення актуальних питань сьогодення, а також з метою інтеграції держави до світового співтовариства для розв'язання глобальних екологічних проблем.

Основні напрями співробітництва з міжнародними організаціями, членом яких є Україна, : охорона біологічного різноманіття; охорона транскордонних водотоків і міжнародних озер; зміна клімату; охорона озонового шару; охорона повітря; поводження з відходами; оцінка впливу на довкілля.

Основними аспектами містобудівної документації, що потребують оцінки є рішення щодо функціонального використання території з урахуванням принципів охорони біологічного та ландшафтного різноманіття, що визначені низкою міжнародних зобов'язань. Міжнародні обов'язки Україна взяла на себе, підписавши більш ніж 50 міжнародних багатосторонніх угод, які стосуються збереження та збалансованого використання біорізноманіття, серед яких:

Конвенція про біологічне різноманіття, яка була започаткована під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992р. в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) й ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;

Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);

Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.);

Угоди про збереження кажанів в Європі (1991р.);

Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);

Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996р.);

Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки. Смарагдова мережа України є українською частиною

Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних. Потенційними територіями Смарагдової мережі можуть бути визначені існуючі об'єкти природно-заповідного фонду. Ключовими підставами для віднесення певної території до переліку перспективних об'єктів Смарагдової мережі є зареєстровані факти присутності видів рослин і тварин зі списків Резолюції № 6 (1998) та оселищ, з якими найчастіше пов'язане існування видових комплексів та біоценозів, з Резолюції № 4 (1996) Бернської конвенції протягом останніх 20 років.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань по іншим напрямам співробітництва, таким як зміна клімату, охорона озонового шару, поводження з відходами та іншим, слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проекту документу державного планування, що є містобудівною документацією місцевого рівня. Дотримання перелічених вище зобов'язань може бути реалізоване в сфері науково-технічних розробок, вибору технічно-конструкторських рішень при проектуванні певних об'єктів та споруд, видання певних нормативно-правових актів та державних стандартів в різних галузях господарської діяльності. Проте слід зазначити, що більшість заходів, визначених містобудівною документацією в частині розвитку систем інженерної інфраструктури, поводження з відходами, пропонують впровадження сучасних дружніх до оточуючого середовища технологій, що відповідає загальносвітовим принципам охорони довкілля, та сприяє дотриманню міжнародних зобов'язань в даній сфері.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.01.2011 № 29) наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання.

Ймовірність того, що реалізація ДПТ призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, і в сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля - *є незначною*.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) наразі відсутні.

Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації планованої діяльності передбачається незначне збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, що спричинене підвищеною інтенсивністю руху на магістральних вулицях. Але по мірі реалізації запроєктованих рішень, очікується рівномірне розподілення транспортних потоків.

Вплив на водні ресурси. Планована діяльність передбачає не суттєвий вплив на водні ресурси виконання заходів, реалізація яких не призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

Відходи. Планова діяльність передбачає облаштування спеціальних майданчиків, з яких здійснюватиметься вивезення побутових відходів спеціалізованими підприємствами

Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації планової діяльності не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В плановій діяльності не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття та рекреаційні зони.

Вплив на культурну спадщину. Реалізація планової діяльності не призведе до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

Вплив на населення та інфраструктуру. Реалізація проекту становить позитивний вплив на загальну інфраструктуру, дає поштовх розбудові дорожньо-транспортних комунікацій.

Водночас до появи нових ризиків для здоров'я населення прилеглих територій запланований об'єкт не призведе.

Екологічне управління, моніторинг. Планова діяльність не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки.

При проведенні планової діяльності буде можливе під час здійснення моніторингу атмосферного повітря, а точніше узагальнених даних про склад та обсяги викидів забруднюючих речовин; оцінки рівня та ступеня небезпечності забруднення для довкілля та життєдіяльності населення; оцінки складу та обсягів викидів забруднюючих речовин.

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація планової діяльності призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, *є незначною*.

Реалізація планованої діяльності буде мати позитивний вплив на соціально – економічний розвиток території та незначний вплив на довкілля.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ ТЕРИТОРІЇ

На основі всебічного аналізу, наведеного у викладених вище розділах СЕО, детального плану території з метою досягнення цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення.

Зважаючи на державну політику в галузі енергозбереження, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, при будівництві об'єкту доцільно максимально повно використовувати сучасні високоефективні екоенергозберігаючі технології та матеріали, зокрема огорожуючі конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії, тощо.

Перелік проектних рішень, комплекс яких включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація санітарно-захисних зон та санітарних розривів, озеленення та ін.;
- відновлювальні заходи
- технічна і біологічна рекультивація, нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи.

До головних заходів, що мають безпосередній вплив на санітарно-гігієнічні умови проживання населення відносяться:

Територіально-планувальна організація міста з урахуванням планувальних обмежень як зон регулювання та обмеження забудови	Розвиток сфери забезпечення системами інженерно-транспортної інфраструктури міста, інженерної підготовки та захисту території	Заходи адміністративного характеру, які не можуть бути включені в рамки документу державного планування (проекту генерального плану)
Упорядкування системи існуючих СЗЗ промислово-комунальних підприємств: <ul style="list-style-type: none"> • провадження новітніх технологій та устаткування; • централізація викидів забруднюючих речовин; • здійснення регулювання виробничих потужностей; • планувальна 	Розвиток транспортної інфраструктури	Створення системи моніторингу якості повітря в сельбищній зоні міста на ділянках магістральних вулиць та в зонах впливу промислових зон що межують із сельбищною зоною

реорганізація території підприємств.		
Реконструкція та перепрофілювання певних ділянок промислово-комунальних підприємств	Розвиток систем тепло- та газопостачання, проведення реконструкції існуючих джерел	Затвердження технічної документації із землеустрою щодо встановлення прибережних захисних смуг всіх водотоків та водойм міста
Винесення за межі населеного пункту шкідливих та нерентабельних підприємств	Розвиток систем водопостачання	Здійснення контролю за зберіганням родючого шару ґрунтів який зазнає переміщення
Реконструкція виробничо-комунальних територій	Будівництво нової лінії каналізаційних очисних споруд	Посилення державного архітектурно-будівельного контролю за дотриманням екологічних вимог
Закриття ділянок діючих кладовищ, що розташовані біля існуючої житлової забудови, після їх остаточного заповнення	Розвиток системи відведення поверхневого стоку	Проведення вивчення ресурсів фінансування для інвестування в природоохоронні заходи
Дотримання параметрів обмежень, при будівництві об'єктів та мереж інженерної інфраструктури	Виконання комплексу заходів з інженерної підготовки та захисту території від несприятливих природних процесів	
Дотримання охоронної зони від авіаметеорологічної станції Ужгород	Розробка спеціалізованого проекту – «Визначення зон обмеження забудови із умов авіаційного шуму навколо аеродрому міжнародний аеропорт «Ужгород»	
Дотримання господарських режимів об'єктів природно-заповідного фонду	Розвиток інфраструктури управління відходами	
	Організація зелених зон з обов'язковим ландшафтним упорядкуванням	
Виконання заходів передбачених містобудівною документацією матиме позитивний вплив на всі складові навколишнього середовища, включаючи здоров'я населення, поліпшення загального екологічного та естетичного стану міста створення передумов економічного розвитку міста та забезпечення соціальних гарантій громадян		Впровадження вищезазначених заходів сприятиме покращенню умов проживання, оздоровленню міського середовища та підвищенню його екологічної стійкості до техногенних навантажень

8. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

Метою розробки даного Звіту є визначення доцільності і прийнятності планової забудови, і обґрунтування заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища.

Матеріали Звіту всебічно характеризують результати оцінки впливів на природне, соціальне, включаючи життєдіяльність населення, і техногенне середовище та обґрунтовують допустимість планованої діяльності.

При розробці Звіту враховані вимоги чинного законодавства, стандарт України ДСТУ ISO-14001-97, чинні державні будівельні, санітарні та протипожежні норми, а також місцеві екологічні умови й обмеження.

Стратегією розвитку територій є збереження існуючих зелених насаджень, створення єдиної систематизованої концепції розвитку зелених територій, та збереження лінійного і паркового озеленення і поодиноких цінних дерев солітерів.

Зменшення кількості викидів, оновлення інженерних мереж, для зменшення і подальшого запобігання забруднення навколишнього середовища.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ

План екологічного моніторингу Положення щодо створення системи моніторингу довкілля села визначає порядок створення та функціонування системи з урахуванням стану довкілля та природоохоронної діяльності в районі, визначає основні завдання районної системи моніторингу довкілля, суб'єктів системи, їх завдання відповідно до конкретного ресурсу, принципи організації та функціонування системи, взаємовідносини між суб'єктами під час створення та опрацювання системи моніторингу, структуру системи, організаційний механізм її створення.

Запропоноване Положення слід розробити відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.98 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля».

Система моніторингу довкілля - це система спостережень, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації про стан довкілля, прогнозування його змін і розроблення науково-обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень про запобігання негативним змінам стану довкілля та дотримання вимог екологічної безпеки.

Екологічний та соціальний моніторинг об'єкту буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва і експлуатації та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище.

Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проекту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними та достатніми.

Екологічний та соціальний моніторинг також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час будівництва та експлуатації об'єкту. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Постійний моніторинг буде здійснюватися під час всього життєвого циклу об'єкту: будівництво - експлуатація - виведення із експлуатації.

Моніторинг включає, але не обмежується наступними етапами:

1. Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
2. Встановлення ключових параметрів моніторингу;
3. Візуальний огляд;
4. Регулярний відбір зразків/проб та їх дослідження;
5. Регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності;
6. Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище.

Регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.

Внутрішній моніторинг

Перед початком будівництва буде призначено фахівця, який буде відповідальним за дотримання екологічних та соціальних вимог під час будівельних робіт. Також ця людина буде підтримувати регулярний контакт не тільки із державними контролюючими органами, а й начальником відділу охорони навколишнього природного середовища, начальником відділу охорони праці та особою, відповідальною на підприємстві за зв'язок із громадськістю та корпоративну соціальну відповідальність.

Зовнішній моніторинг та оцінка

Передбачається виконання зовнішнього моніторингу об'єкту силами органів державного нагляду (територіальні органи Державної екологічної інспекції України, Держпродспоживслужби України та Держпраці), місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань, представниками кредиторів та інвесторів, в т.ч. залученими аудиторськими компаніями.

Органи державного нагляду здійснюватимуть моніторинг та контроль підприємства шляхом проведення планових та позапланових перевірок із залученням інших зацікавлених сторін.

Органи місцевого самоврядування та місцеві громадські об'єднання мають право долучатись до контролюючих органів або відвідувати об'єкт самостійно відповідно до вимог біобезпеки, що встановлені на підприємстві будуть публікувати на власному сайті скан - копії результатів лабораторних досліджень параметрів навколишнього середовища, що виконуються в рамках моніторингу, не пізніше ніж через 5 (п'ять) робочих днів після отримання їх оригіналів.

Даний документ - Резюме нетехнічного характеру (РНХ) - містить коротку інформацію про потенційні екологічні та соціальні наслідки, які мають відношення до запропонованої діяльності.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ

Транскордонний вплив під час реалізації планованої діяльності відсутній.

Система пішохідних зав'язків включає тротуарні смуги вздовж вуличної мережі і з'єднує об'єкти житлової і громадської забудови з зупинками громадського транспорту.

Проектна щільність мережі – 1,53км/км².

Мережа паркінгів мікрорайону має місткість 620 машино-місць і відповідає розрахунковій потребі в місцях тимчасового зберігання легкових автомобілів.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів. Рівень утилізації відходів, що є важливим індикатором регіонального розвитку, може залишитися на незмінному рівні.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНИХ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Розроблення стратегічної екологічної оцінки передбачає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання та пом'якшення екологічних наслідків в процесі ведення проекту детального плану.

Метою детального плану території будівництва, експлуатації та обслуговування будівель споруд об'єктів є визначення доцільності і прийнятності планової забудови, і обґрунтування заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища території, села Вовчого, Свалявського району, Закарпатської області.

Під час реалізації детального плану території, на всіх етапах та при розробці робочого проекту, роботи будуть вестись з дотриманням норм та правил охорони навколишнього природного середовища. З невідкладною, вимогою екологічної безпеки, в тому числі вимоги Закону України «Про охорону земель»; Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»; Закону України «Про охорону атмосферного повітря» тощо. В результаті вивчення факторів ризику потенційному негативному впливу реалізації планових робіт можемо зробити висновок – під час виконання робіт, а також після їхнього завершення, здачі об'єкту в експлуатацію та його обслуговування, вплив на екологічний стан є незначним, при виконанні накладених умов будівництва та благоустрою території.

ВИСНОВКИ

Дана оцінка була виконана згідно методичних рекомендацій з СЕО.

Проектом передбачено розміщення житлової і громадської забудови. На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що детальний план території для будівництва та обслуговування будівель закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги та відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів планової діяльності не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

З метою інформування населення та погодження дій з іншими об'єднаннями громадян суб'єкти оголошують через засоби масової інформації Заяву про проведення екологічної оцінки, в якій зазначаються відомості про склад в містобудівній документації та вплив запроектованих об'єктів на подальший сталий екологічний розвиток території.

За результатами СЕО надано рекомендації до змісту заходів планової діяльності та заходи з моніторингу впливу реалізації планової діяльності на довкілля, що відповідно до ст. 9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» повинно бути враховане в документі детального планування.